

(דף 13 ע"א) אתמר, (עי' מ"ב כג, וירמיה מד), כה אמר יהו"ה למזבחים ולמקטרים לככבים ולמזלות ולשמש ולירח ולכל צבא השמים אשר לא צייתו, ודא איהו דמני קודשא בריה הוא לאדם ומעין הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו וגומר, ובלעם חייבא בהאי הנה משתדל, ודור אנוש ודור המבול ודור הפלגה, וקודשא בריה הוא אעקר לון מעלמא דין ומעלמא דאתי, ודא איהו (בראשית ב יז) פי ביום אכלה ממנו מות תמות, מות בעלמא דין ותמות בעלמא דאתי, וחובא דא גרים חרפן פי מקדשא וגלות ישראל בין אומין העלמא ואתקטילו מנייהו.

דכל חד הנה מזבח ומקטרה, והוון נחתין חילין דלעילא, וכד הנה נביא מיסר לון, מה פתיב בהון (עי' ירמיה מד ה) ולא שמעו לקול נביא וחזקה, ובמה הנה מיסר לון נביא, הנה אומר להון דיהון חזרין בתיובתא, ואי לאו ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבוליה (דברים יא יז), ואינון הון מזולין ביה, והוון אמרין אנו אומינון לאלין דממנון על מטרא, וכפינון להון לנחתא מטרא, וקודשא בריה הוא אחליה להון לממנון בשליחותיהו בגינייהו, וקטיל לון וחרב פי מקדשא בגינייהו, וגלו ישראל בין אומין העלמא, ודא איהו חובא דאדם דגרם ליה חווא מיתה ליה ולא תתיה, דפתי לון בהווא אילנא, הדא הוא דכתיב (בראשית ג ה) פי יודע אלהים וכו', ובגין דא מני קודשא בריה הוא לבר נש במה שהרשת התבונן אין לה עסק בנסתרות.

אמר רבי אלעזר במה הון נחתין אלין חילין, אמר ליה ברי מה את חשיב דהון נחתין, ודאי הא רוא דאילנא דעין הדעת טוב ורע, דלא עתיד קודשא בריה הוא לגלייא ליה מפורסם לעלמא אלא ביני חבריא, עד דייתי דרא דמלכא משיחא, אמר ליה פיון דאיהו אתגליא ביני חבריא מאי ניהו, אמר ליה בני, ממראה מתניו ולמעלה הנה טוב, ממראה מתניו ולמטה הנה רע, נבוכדנצר הנה ידע ביה, והכי עביד עלמא דיליה, וביה אשתמודע אילנא דטוב ורע, הדא הוא דכתיב (דניאל ב לב) רישיה די דהב טב, תדוהי ודרעוהי די כסף, עד הכא הנה מסטרא דטוב, ובגין דא אמר די דהב טב, ממראה מתניו ולמטה רע, הדא הוא דכתיב (שם) מעוהי וירכתיה די נחש מסטרא דנחש הקדמוני.

ומהאי אילנא נחתין נשמתין דערב רב דאינון דערבוביא דטוב ורע, וכמה נימין תליין מהאי אילנא דאינון צבא השמים, די ממנון על ככביא ומזלי, וכלהו מעורבין טוב ורע, והוון ענפין תליין מהאי סטרא ומהאי סטרא, אלין ממיתין ואלין מחיין, אלין שדים מסטרא דשמאלא, ואלין מלאכים מסטרא דימינא, והוון ידעין פל גוונין דענפין דאילנא דאינון מזלות וככבים, והוון לקטין עשבין כגוונא דאלין גוונין, והוון עבדין דיוקנין פסום ההוא מזל דהוון בעאן לנחתא ליה, כגון טלה או שור או בתולה או תאומים דאיהו צורת אדם הו פרעופין, דאיהי דיוקנא דנוקבא, או סרפן או אריה או מאוננים או עקרב או קשת או גדי או דלי או דגים, והוון מקטרין לון באלין עשבין בכל גוון, לכל חד פסום גוון דיליה לעילא, והכי הוון עבדין דיוקנין דצורת חמה ולבנה ושבעה ככבי לכת, והוון מקטרין לכל צורה דהוון בעאן לנחתא לעלמא, ובגין דא אתמר עלייהו

פה אמר יהו"ה למקטרים ולמזבחים לכבבים ולמזלות ולשמש או לירח או לכל צבא השמים
אשר לא צויתי.

אמר ליה מאי למזבחים, אמר ליה לכל דיוקנא הוו עבדין, דנטלין בעירן או עופין כפוסם ההוא
מזל, והוו דבחין עלייהו, ודא איהו למזבחים, והוו נחתין לון וממללין עמהון והוו עבדי רעותהון,
והוו סגדין לון והמנין בהון, אמר ליה במאי הוו נחתין לון, אמר ליה ברי הוו ידעין פל שמחן
דשמא מפרש, והוו משביעין לון, ולבתר עאלין שמא מפרש (דף טז ע"ב) בפומיהון דאלין דיוקנין
והוו ממללן, ודא איהו רזא דקרא (ירמיה נא מד) והוצאתי את בלעז מפיו, נפל שמא מפרש ומיד
נפלת צלמא על אנפיה, אמר ליה רבי אלעזר וכי איה הנה שמא דקודשא בריה הוא מליל בהון,
אמר ליה ברי על האי אתמר (שמות כז) לא תשא את שם יהו"ה אלהיך לשוא וכי לא ינקה וכו',
אמר ליה וכי יכיל בר נש לאוליה שמא דקודשא בריה הוא למגנא, אמר ליה אין.

ובגוונא דא מאן דנפיק מרשות היחיד ואעיל ברשות הרבים, או דאפיק זרע מניה מאות ברית
קדש ואעיל ברשות נוכראה, כאלו האי נטע אילנא דטוב זרע, ובגין האי פר דנטע בזונה או
שפחה או גויה או נדה, אתמר (שם ד) לא תעשה לה פסל, ועל ברית דאתעבדת בגוונא דא
אתקריאת מסכה, ועלייהו אתמר (דברים כז טו) ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה וגומר, ושם
בסתר, מאי בסתר בסתרו דעלמא, ובגין דא אמר קודשא בריה הוא (שמות כ כג) לא תעשון (אתי)
אלהי כסף ואלהי זהב, והכי אוקמוהו חבריא לא תעשון אתי כדמות שמישי שמשמשין אותי
(ג"א לפני) במרום, לצירא בסתר הילי שום ציור או דמיון, דכל מאן דצייר לעיל לקודשא בריה
הוא, בסתר (דאיהי שכנתיה, כלילא מעשר ספיראן), שום ציור וצלם ודמות בגוונא דמצירין בשמשין
היליה, נשמתייה אתלבשת בההוא צלמא, כד נפקת מהאי עלמא, קלא נפקת לגפה לצלמא
תוקדון בגורא, ובגין דא אמר קודשא בריה הוא (ישעיה מ כה) ואל מי תדמיוני ואשועה יאמר קדוש,
ואל מי תדמיון אל ומה דמות תערכו לו (שם יח).

וברי ודאי כל מאן דנפיק מרשות הרבים ואעיל ברשות היחיד או מרשות היחיד ואעיל ברשות
הרבים, כאלו ערב שמא דקודשא בריה הוא בעבודה זרה, ועביד אילנא דטוב זרע, ודא הוא
רזא דהוה נפיק בלעז מפיו, דביה הוה אמר צלמא דנבוכדנצר אנכי יהו"ה אלהיך, ובגין דא
לא תשא את שם יהו"ה אלהיך לשוא, ועתיד הקדוש ברוך הוא לאעקרא האי אילנא מעלמא
ולאוקדא ליה בגיהנם, דדא הוא דכתיב (שם א לא) והיה החסן לנערת וגומר.

אמר ליה רבי אלעזר, אם פן אסיר לעמא לאשתמשא בשום מלאך ולא בשמא בעלמא בתר
דאית ערבוביא, אמר ליה ברי לאו הכי, דהא אמר קודשא בריה הוא לאדם (בראשית ב טז) מפל עץ
הגן אכול תאכל, מעין הדעת טוב זרע לא תאכל, אמר רבי אלעזר האי הוה קדם דחאב, בתר
דחב ונחית מאתריה ואתערב באילנא דטוב זרע, אמר ליה ודאי הכי הוא, ובזמנא דישראל
אינון בגלותא, כאלו הוו מעורבין באילנא דטוב זרע, ובגין דא אוקמוהו קדמאין, ישראל בגלותא
עובדין עבודה זרה בטתרה הם.

אבל אלין די'דעין אילנא דקודשא בריה הוא דאיהו עין החיים, נטוע בגן דיליה דאיהי שכינתא דיליה, דאתמר בה (תהלים ה ה) לא יגורף רע, יכלין לנחתא חילא מתמן לגבי שכינתיה בלא ערבוביא כלל, בכל פקודא ופקודא, איהו עין פרי עושה פרי למינו (בראשית יא א), נטוע בגן בלא ערבוביא כלל, ובגין דא אמר למינו, אבל עין הדעת טוב ורע לא אתמר ביה למינו, אבל מעורב מין דלא במיניה, ובגיניה אתמר (ויקרא יט יט) שדה לא תזרע פלאים וכו', שעטני לא יעלה עליה.

זפאה איהו מאן דסליק אמונה דקודשא בריה הוא דאיהי שכינתיה פלילא מעשר אמירן, במחשבתא חדא ברעותא חדא בלא ערבוביא כלל, דכל ספירה וספירה נטועה ביה, ואיהי גן דכלהו ספירן בה אינון חד, וכל חד עביד בה פרי למינו, איהי מין דכל חד וחד לא נפיק מניה זרעין לבר, הכי צריך בר נש דלא אפיק זרעא לבר מבת זוגיה, דאיהי מין דיליה יחודא דיליה, ובההוא זמנא דצריך בר נש ליחדא לקודשא בריה הוא בשכינתיה, צריך להפשיט מניה כל מחשבין דאינון קליפין, דאתמר בהון (משלי יט כא) רבות מחשבות בלב איש, ולסלקא שכינתיה לגביה במחשבתא חדא, חדא הוא דכתיב (שם) ועצת יהו"ה היא תקום, בגוונא דבר נש דמתיחד בבת זוגיה, ואתפשט מלבושו למתוי עמה חד, חדא הוא דכתיב (בראשית ב כא) והיו לבשר אחד, הכי צריך לאפשטא מניה כל מחשבין אחרנין, בזמנא דמתיחד לקודשא בריה הוא בכל יומא תרין זמנין, שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד.

